

Uitvoeringsagenda Montferland Energie neutraal 2018-2022

Monitoringsverslag 2021

Datum: 25 januari 2022

Introductie

De gemeente Montferland wil in 2030 energieneutraal zijn. Hoe we daar in de periode van 2018 t/m 2022 precies aan werken, staat in de [*Uitvoeringsagenda Montferland Energieneutraal 2018-2022*](#) beschreven. Deze uitvoeringsagenda is in december 2018 door de gemeenteraad van Montferland vastgesteld en wordt jaarlijks gemonitord middels een monitoringsrapportage.

De uitvoeringsagenda is een eerste stap in de juiste richting: 38 projecten (42 hoofd- en subprojecten) waar we in vier jaar aan werken om iedereen in beweging te krijgen om met de ambitieuze energiedoelstellingen aan de slag te gaan. De 38 projecten zijn onderverdeeld in vijf categorieën:

- Gemeentelijke organisatie,
- Woningvoorraad,
- Bedrijven,
- Sportaccommodaties & dorpshuizen
- Duurzame energie.

In dit monitoringsverslag vindt u de status, resultaten en indien relevant het vervolg van alle projecten die in 2021 hebben plaatsgevonden.

Inhoudsopgave

Dashboard Uitvoeringsagenda	5
Projecten 2020	8
Gemeentelijke organisatie	8
1. Energie neutraal gemeentehuis	8
2. Duurzame inkoop energie	8
3. Energie neutrale gemeentelijke gebouwen	8
4. Energiesprong openbare verlichting	9
5. Aanlichting gebouwen	9
6. Pompen en gemalen	9
7. Uurtje Duurzaam	10
8. Monitoring	11
9. Elektrisch rijden	11
Woningvoorraad	12
1. Agem energieloket	12
2. Duurzaamheidslening	13
3. Collectieve acties buurten ('appeltaartgesprekken')	14
4. Nieuwbouw is energie neutraal of BENG	14
5. Energiecafé's	14
6. De rol van banken, makelaars en andere financieringsvormen	15
7. Aardgasloze wijk (=Transitievisie Warmte)	15
8. Energie Nul in de Prestatieafspraken	16
9. Energiebewustwordingscampagne huurders	16
10. Zonnepanelen op huurwoningen	17
11. Aardgasloze wijk (=Bloemenbuurt)	17
Bedrijven	18
1. PV op bedrijfsdaken	18
2. Handhavingsproject	19
3. Montferlandse Energie Green Deal	19
Scholen, sportaccommodaties en dorpshuizen	20
1. Energie neutrale verenigingen – eigen gebouwen	20
2. Energie neutrale verenigingen – zelfstandig	20
3. Klimaatproject scholen	20
4. Stimuleringsregeling non-profit	20

Duurzame energie - zon	21
1. Asbest eraf, zon erop!	21
2. Project zonneakkers	21
4. Postcoderoos-project	22
Duurzame energie - wind	22
1. Kansrijke locaties windmolens in Montferland	22
Duurzame energie - overig	22
1. Ruimtelijk afwegingskader	22
2. Biomassa-onderzoeken	23
3. Faciliterings- en stimuleringsmogelijkheden gemeente	23
4. Gebruik industriële restwarmte	24
6. Energiefonds (aanjaagfonds).....	24

Dashboard Uitvoeringsagenda

Het dashboard laat in één oogopslag de status en voortgang van de hoofd- en eventuele sub-projecten zien. De kleuren geven aan of het project conform oorspronkelijke planning verloopt (rood = nog niet gestart/vervallen, oranje = vertraagd, groen = op schema).

Gemeentelijke organisatie

Project	Wanneer	Status
1. Energieneutraal gemeentehuis	Start 2019, oplevering 2020	voltooid
2. Duurzame inkoop energie	2018–2022	in uitvoering
3. Energieneutrale gemeentelijke gebouwen	2020–2022	in uitvoering
4. Energiesprong openbare verlichting	2018-2030	in uitvoering
5. Aanlichting gebouwen	2019	in uitvoering
6. Pompen en gemalen	2020-2022	in uitvoering
7. Uurtje Duurzaam	2019-2022	voltooid
8. Monitoring	2018-2022	voltooid
9a. Elektrisch rijden - gemeentelijk wagenpark	a. 2018–2019	a. voltooid
9b. Elektrisch rijden - laadpalenbeleid	b. 2018-2019	b. in voorbereiding

Woningvoorraad

Project	Wanneer	Status
1. Agem Energieloket	2018-2022	in uitvoering
2. Duurzaamheidslening	2016-2022	in uitvoering
3. Collectieve acties buurten ('appeltaartgesprekken')	2019-2022	in uitvoering
4. Nieuwbouw is energieneutraal of BENG (Bijna EnergieNeutraal Gebouwd)	2019-2022	in uitvoering
5. Energiecafés	2018-2021	voltooid
6. De rol van banken, makelaars en andere financieringsvormen voor duurzame energie	2019	voltooid
7. Aardgasloze wijk (=Transitievisie Warmte)	2019-2022	voltooid
8. Energie Nul in de Prestatieafspraken	2018-2022	voltooid

9. Energiebewustwordingscampagne huurders	2019	voltooid
10a. Zonnepanelen op huurwoningen	2019	voltooid
10b. Zonnepanelen op huurwoningen	2019	voltooid

Bedrijven

Project	Wanneer	Status
1a. PV op bedrijfsdaken - stimuleren zon op dak >500m2	1a. 2018-2019	1a. voltooid
1b. PV op bedrijfsdaken - verplichtend PV gemeentelijke grond	1b. 2019-2020	1b. in uitvoering
1c. PV op bedrijfsdaken - overige bedrijven	1c. 2019-2020	1c. voltooid
2. Handhavingsproject	2019 -2022	in uitvoering
3.Montferlandse Energie Green Deal	2019	vervalt

Scholen, sportaccommodaties en dorpshuizen

Project	Wanneer	Status
1.Energie neutrale verenigingen – Eigen gebouwen		
2.Energie neutrale verenigingen -zelfstandig	2018-2020	voltooid
3. Klimaatproject scholen	2019-2021	voltooid
4. Stimuleringsregeling non-profit	2018	in uitvoering

Duurzame energie

1. Zon		
Project	Wanneer	Status
1. Asbest eraf, zon erop!	2020-2022	in voorbereiding
2. Project zonneakkers	2020–2022	in uitvoering
3. Zonnepoorten	2020	vervalt
4. Postcoderoos-project	2018–2022	in voorbereiding

2. Wind		
Project	Wanneer	Status
1. Kansrijke locaties windmolens in Montferland	2019-2020	voltooid
3. Overig		
Project	Wanneer	Status
1. Ruimtelijk afwegingskader	2018-2019	in uitvoering
2. Biomassa-onderzoeken	2020-2022	voltooid
3. Faciliterings- en stimuleringsmogelijkheden gemeente	2019	voltooid
4. Gebruik industriële restwarmte	2019-2020	in uitvoering
5. Onderzoek energie uit de bodem	2020	voltooid
6. Energiefonds (aanjaagfonds)	Besluitvorming 2018 Start 2019	in voorbereiding

Projecten 2020

Gemeentelijke organisatie

1. Energieneutraal gemeentehuis

Omschrijving: een energiescan maakt duidelijk welke maatregelen nog mogelijk zijn om het gemeentehuis nóg zuiniger te maken of zelfs energieneutraal.

Planning: start 2019, oplevering 2020

Status 2021: voltooid

Dit project is samengevoegd met project [3. Energieneutrale gemeentelijke gebouwen](#).

2. Duurzame inkoop energie

Omschrijving: zeven gemeenten kopen per 1 januari 2018 groene stroom in bij de Agem, duurzaam opgewekt in de regio Achterhoek. Naast stroom wordt de gasbehoefte mogelijk betrokken middels groen gas, liefst uit de streek.

Planning: 2018-2022

Status 2021: in uitvoering

Sinds 2018 is de gemeente aandeelhouder van AGE B.V. met als doel zelf energie opwekken en gebruiken. AGE B.V. koopt aardgas voor ons in bij Greenchoice en de stroom wordt rechtstreeks voor ons op de markt ingekocht tegen dagwaarde. Het faillissement van Anode afgelopen december heeft dan ook geen invloed op onze inkoop van energie. Echter de stijgende energieprijzen hebben natuurlijk wel invloed. Helaas gebruiken we nog aardgas, omdat groen gas nog niet/nauwelijks beschikbaar, maar dit wordt wellicht in de toekomst toegevoegd.

3. Energieneutrale gemeentelijke gebouwen

Omschrijving: middels verdergaande besparingsmaatregelen en duurzame energie worden de gemeentewerf en andere gemeentelijke gebouwen energieneutraal gemaakt. In de onderhoudsplannen (MJOP) wordt rekening gehouden met energiematregelen. Ook wordt bekeken of er op de gebouwen ruimte is om zonnepanelen te plaatsen.

Planning: 2018-2030

Status 2021: in uitvoering

In 2020 heeft de afdeling Vastgoed voor een geselecteerd aantal gebouwen in het bezit van de gemeente Montferland een energiescanonderzoek laten uitvoeren. De resultaten daarvan worden gebruikt bij het opstellen van het Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP) om de impact van verschillende duurzaamheidsmaatregelen te duiden. De MJOP wordt in 2022 vastgesteld.

Verder zijn in 2021 de zonnepanelen op sporthal De Muizenberg (bij Brede School Noord) in Didam gerealiseerd; in totaal gaat het om 470 zonnepanelen. Ook wordt in Q1 2022 de gasgestookte verwarmingsinstallatie daar vervangen door warmtepompen en zonneboilers.

4. Energiesprong openbare verlichting

Omschrijving: de gemeente vervangt alle bestaande openbare verlichting door de zuinigste ledverlichting op het moment dat vervanging aan de orde is. Uiterlijk in 2030 moet alle verlichting zijn vervangen door energiezuinige verlichting. Waar mogelijk werkt de gemeente met dimbare of dynamische verlichting. Daarnaast onderzoekt de gemeente of er minder verlicht kan worden en welke nieuwe concepten kunnen worden ingezet ter reductie van openbare verlichting (lichtgevende of reflecterende belijning). Hiertoe wordt in 2019 een nieuw beleidsplan opgesteld.

Planning: 2018-2030

Status 2021: in uitvoering

In 2020 is het beleidsplan Openbare Verlichting vastgesteld door de gemeenteraad. Belangrijk uitgangspunt hierin is dat alleen verlicht wordt waar dat noodzakelijk is. Ook is opgenomen dat nieuwe technieken gevolgd worden en daar waar mogelijk binnen de budgetten, worden toegepast. In de Begrotingsraad 2019 is bij amendement aangenomen dat er in 2020 10% op het elektriciteitsverbruik op de openbare verlichting moest worden bespaard en in 2022 zelfs 20%. Uit een eerste analyse blijkt dit erg lastig te worden en tot onwenselijke situaties te leiden. Daarom wordt bekeken hoe hier op een andere manier invulling aan gegeven kan worden (o.a. door gesprekken met inwoners). In verband met de coronacrisis is het participatieproject opgeschort. Het vervangen door LED loopt redelijk op schema. Hier valt ook het aanschrijven van gebouw eigenaren over het aanlichten van hun gebouwen onder (project [5. Aanlichting gebouwen](#)).

5. Aanlichting gebouwen

Omschrijving: met alle beheerders van gemeentelijke gebouwen en monumenten worden afspraken gemaakt om de aanlichting van gebouwen en monumenten 's nachts uit te schakelen.

Planning: 2019

Status 2021: in uitvoering

Dit project is samengevoegd met project [4. Energiesprong openbare verlichting](#), aangezien het een onderdeel is van het beleidsplan Openbare Verlichting.

6. Pompen en gemalen

Omschrijving: onderzocht wordt of pompen en gemalen in gemeentelijk beheer geoptimaliseerd kunnen worden, weerstanden in de opvoerhoogte kunnen worden geminimaliseerd, waterinlaten kunnen worden beperkt en of efficiëntere HR-pompen en slimme software soelaas kunnen bieden in de zoektocht naar verdere energiebesparing. Zo nodig dienen de pompen versneld te worden vervangen door zuiniger modellen.

Planning: 2020-2022

Status 2021: in uitvoering

In 2021 is het nieuwe gemeentelijk rioleringsplan (GRP) vastgesteld voor 2022-2026. De afdeling Openbare Werken heeft bij het opstellen van het GRP ook naar de mogelijkheden om energie te besparen gekeken.

In paragraaf 4.3 Energieneutraal afvalwatersysteem van het GRP staat dat de gemeente Montferland kan bijdragen aan het besparen van energie in het afvalwatersysteem door:

- minder hemelwater te verpompen naar de rioolwaterzuivering door:
 - a. bij projecten hemelwater af te koppelen van de gemengde riolering;

- b. verbeterd gescheiden rioolstelsels (vgs) te optimaliseren of om te bouwen naar gescheiden rioolstelsels;
- het energieverbruik en draaiuren van de gemalen beter te monitoren met slimme meters. Storingen en defecte pompen worden zo sneller ontdekt en hersteld;
- toepassen van energiezuinige pompen.

In de komende planperiode gaat de gemeente verder onderzoeken wat de specifieke energiebesparingsmogelijkheden zijn bij:

- toepassing van energiezuinige pompen en
- het reduceren van de gemaalcapaciteit van verbeterd gescheiden rioolstelsels op een aantal industrieterreinen.

7. Uurtje Duurzaam

Omschrijving: de gemeente organiseert periodiek thematafels om medewerkers van diverse afdelingen bij te praten, te informeren en inspireren op het gebied van energie en klimaat. Incidenteel kan hiervoor een externe spreker worden uitgenodigd.

Planning: 2019-2022

Status 2021: voltooid

De werkgroep Duurzaamheid heeft de afgelopen jaren met veel enthousiasme gewerkt aan interne projecten, doelstellingen en bewustwording rondom het thema duurzaamheid. De werkgroep had alleen niet de capaciteit om met name de grotere projecten goed op te kunnen pakken. Daarom heeft de werkgroep begin 2021 bij het MT een presentatie gegeven met als resultaat dat de projectenlijst daar opgepakt is om vanuit de vakafdelingen verder uit te werken. De projectenlijst varieert van meer/betere afvalscheiding in het gemeentehuis, een mobiliteitsplan met regeling voor medewerkers die met OV of fiets naar het werk komen tot aan het verminderen van energieverbruik door apparaten, bijvoorbeeld middels timers.

De werkgroep heeft vervolgens geconcludeerd dat de tijd van brainstormen, ideeën aandragen en aanjagen vanuit hun (vrijwillige) rol voltooid is, nu het stokje is overgedragen aan de vakafdelingen. Maar daarmee zijn we er nog niet. Duurzaamheid leeft in onze organisatie en in onze gemeente. We zijn trots op onze groene, natuurlijke uitstraling en maken daar gebruik van om ons aantrekkelijk te presenteren. Dit kan ook heel concreet: we hebben als gemeentelijke organisatie inmiddels elektrische fietsen en elektrische dienstauto's, we maken gebruik van gerecycled wc-papier en de toiletten worden milieuvriendelijk onderhouden, we hebben sedum en zonnepanelen op het dak van het gemeentehuis, we verlichten de openbare ruimte steeds vaker met LED-verlichting, en zo kunnen we nog doorgaan.

De nieuwe (nog op te stellen) Uitvoeringsagenda Montferland Energieneutraal biedt ons verdere mogelijkheden om na te denken over hoe we als organisatie meer aan de slag kunnen (blijven) met dit thema. Waar we nu staan vormt daar een hele mooie basis voor.

8. Monitoring

Omschrijving: jaarlijks houdt de gemeente bij wat de voortgang van de lokale uitvoeringsagenda is. Liggen we op koers, of moet er een tandje bij? Met de Achterhoekse gemeenten wordt om de twee jaar een uitgebreide monitoring gevoerd.

Planning: 2018-2022

Status 2021: voltooid

Naast voorliggende gemeentelijke monitoringsrapportage die elk jaar wordt opgeleverd, wordt de regionale monitoringsrapportage om de twee jaar uitgevoerd. De laatste regionale rapportage is in 2020 opgeleverd. Wel is in 2021 gestart met een herijking van het Akkoord van Groenlo waar in Q1 2022 de resultaten van worden verwacht.

Landelijke monitoringsoverzichten geven ook een goed beeld van de voortgang van de gemeente Montferland, zie www.waarstaatjegemeente.nl en www.klimaatmonitor.databank.nl.

9. Elektrisch rijden

Omschrijving A: het gemeentelijk wagenpark wordt de komende vier jaar indien (technisch) mogelijk vervangen door elektrische voertuigen. In de 2e helft van 2019 moeten de eerste elektrische voertuigen aangeschaft zijn.

Planning A: 2018-2022

Status 2021: voltooid

Alle dienstauto's die zich leenden voor vervanging naar een elektrisch model zijn in 2020 vervangen (in totaal 8 auto's). De elektrische laadpalen voor de dienstauto's zijn in 2019 al geplaatst.

Omschrijving B: de gemeente stimuleert de komst van meer elektrische laadpalen voor elektrisch vervoer, onder andere door middel van de plaatsing van elektrische laadpalen in de openbare ruimte (laadpalenbeleid). E-rijders zonder oplaadmogelijkheid op eigen terrein kunnen laadpaal aanvragen voor openbare parkeerplaats. Daarnaast worden er 3 extra laadpalen geplaatst op strategische plekken. Communicatie moet worden opgestart.

Planning B: 2018-2019

Status 2021: in voorbereiding

Het is sinds 1 mei 2018 mogelijk om een openbare laadpaal aan de vragen bij Allego via <https://openbaarladen.nl/montferland> voor EV-rijders die op eigen terrein geen ruimte hebben om een elektrische laadpaal te plaatsen. Ook staan er op enkele strategische locaties in de gemeente laadpalen, zoals op de Bleek in 's-Heerenberg en bij het gemeentehuis in Didam.

Om te zorgen dat er tijdig voldoende laadpunten zijn, is de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL) opgesteld, een bijlage van het nationale Klimaatakkoord. Eén van de afspraken hierin is dat gemeenten zorgen voor een integrale laadvisie en plaatsingsbeleid. De visie en plaatsingsbeleid zijn nodig, omdat het aantal elektrische voertuigen de komende jaren sterk zal toenemen. De integrale laadvisie bepaalt de strategie van de gemeente, het plaatsingsbeleid richt zich op de uitrol van de laadinfrastructuur. Begin 2022 zal de Integrale Laadvisie Elektrisch Vervoer aan onze gemeenteraad worden voorgelegd. Het college van B&W stelt het Plaatsingsbeleid Elektrisch Vervoer vast. Ook zal er in het voorjaar van 2022 een plankaart elektrische laadpalen worden vastgesteld, waarop de mogelijke laadpalen voor de komende 3 jaar worden vastgelegd.

Woningvoorraad

1. Agem energieloket

Omschrijving: continuering van het Energieloket, dat we middels een pluspakket nog dichterbij de mensen gaan brengen: meer (budget voor) communicatie (boven het basispakket), een coördinator collectieve acties zoals 'appeltaartgesprekken', buurtpakketten, duurzame huizenroutes, etc., inzet lokale helden/buurt-ambassadeurs. Ook worden de mogelijkheden verkend van mobiele energieloketten op weekmarkten en bij bibliotheken door het energieloket (Achterhoekbreed).

Planning: 2018-2022

Status 2021: in uitvoering

Het Agem energieloket heeft zich afgelopen jaar weer met verschillende diensten en activiteiten ingezet voor het verduurzamen van de woningvoorraad in de gemeente Montferland. Naast het aanbieden van de standaarddiensten, waaronder de loketfunctie en het aanvragen van de duurzaamheidslening, vonden er in 2021 nog een aantal specifieke activiteiten plaats.

In 2019 hebben we de RRE (Regeling Reductie Energiegebruik) subsidie van de Rijksoverheid toegekend gekregen. Veel van de campagnes in 2020 konden worden gefinancierd vanuit deze RRE subsidie. In november 2020 is ook de nieuwe RRE(W) (Regeling Reductie Energiegebruik (Woningeigenaren)) subsidie toegekend. Tot slot is ook de provinciale subsidie voor het energieloket verkregen voor de komende 3 jaar.

Energiedisplay Actie

Met een energiedisplay kunnen deelnemers zien wanneer en hoeveel gas en elektra zij verbruiken en zo inzicht krijgen in kansen voor energiebesparing in hun eigen woning. Na één of twee maanden neemt de energiecoach contact op om aan de hand van de resultaten van de display tips te geven waar nog energie mee te besparen valt. De actie is in het laatste kwartaal van 2020 opgestart en liep door tot april 2021. In totaal zijn er 86 aanmeldingen voor deze actie binnengekomen.

Waardebonnen voor energiebesparing

Met de waardebon ter waarde van maximaal €50 kunnen inwoners kleine maatregelen aanschaffen, zoals een slimme thermostaat, een waterbesparende douchekop, radiatorfolie of LED lampen. Naast deze kleine maatregelen is de waardebon ook inzetbaar voor grotere ingrepen, zoals vloer- of dakisolatie, een zonneboiler of een warmtepomp. In 2020-2021 hebben 170 Montferlandse huishoudens de waardebon aangevraagd.

Achterhoekse Bespaaractie

Eigenaren van woningen van voor <1980 (in totaal 5.500) zijn in februari 2021 per brief benaderd om deel te nemen aan de Achterhoekse Bespaaractie. Het aanbod betrof een bezoek van een adviseur die isolatiemaatregelen onderzoekt en een adviesrapport oplevert, informatie over financieringsmogelijkheden en de optie om deel te nemen aan de collectieve inkoopactie. In totaal zijn er 117 adviesrapporten verstrekt.

Buurkracht acties (warmtefoto's)

Via de Buurkracht-aanpak van het energieloket zijn er in drie buurten warmtefoto-acties gehouden; in De Hucht in 's-Heerenberg, de Dunselmanstraat te Didam en de Bloemenbuurt te Didam. In totaal zijn er 212 warmtefoto's gemaakt. Met zo'n foto wordt duidelijk waar in de woning warmte weglekt en waar isolerende maatregelen dus het meest effectief zijn.

Achterhoekse Zonactie

Zonnepanelen zijn voor veel mensen een eerste stap om hun woning te verduurzamen. Het energieloket heeft in 2021 een actie georganiseerd om vraag en aanbod aan elkaar te koppelen. Geïnteresseerden konden zich aanmelden en het energieloket had een aantal regionale aanbieders gezocht die een offerte uit brachten. In totaal zijn er bijna 4000 brieven verstuurd, 59 offertes uitgebracht, waar uiteindelijk 12 opdrachten uit voortgekomen zijn.

Energiebespaarboxactie (RREW)

De gemeente heeft €282.500,- subsidie gekregen van de RREW regeling van het Rijk. De RREW regeling heeft tot doel minder kapitaalkrachtige huishoudens te ondersteunen in het zetten van de eerste stappen richting bewustwording en energiebesparing. De ervaring leert dat het huidige aanbod voor energiebesparing nauwelijks bij deze doelgroep terecht komt, terwijl zij dit wel heel goed kunnen gebruiken.

In december 2021 heeft het energieloket in onze gemeente 2.800 energiebespaarboxen (verdeling: 53% huur, 47% koop) uitgedeeld met een aantal energiebesparende producten. Er waren 4 typen boxen beschikbaar: gasbespaarbox, elektrabespaarbox, waterbespaarbox en een combinatie box. Alle huurwoningen en koopwoningen met een beperkte WOZ waarde kregen een uitnodiging (7.200). Vanwege een fout bij de postbezorging zijn de uitnodigen helaas niet op dezelfde dag bij iedereen bezorgd. Daardoor visten een aantal mensen achter het net. Met het energieloket wordt bekeken of we deze mensen achteraf alsnog een box kunnen aanbieden.

Naast de energiebesparingsproducten zat in de energiebespaarboxen uitleg over de maatregelen. Achteraf zijn alle deelnemers twee keer per mail benaderd. In de eerste mail zat een link met filmpjes met uitleg over de producten. In de tweede mail het aanbod om een afspraak te maken met een energiecoach of advies te vragen bij het energieloket.

2. Duurzaamheidslening

Omschrijving: vanaf 1 mei 2016 kunnen woningeigenaren via de gemeente een duurzaamheidslening aanvragen voor het verduurzamen van hun woning. In totaal is 3 miljoen euro beschikbaar en jaarlijks kost dit € 20.000,- en 50 uur voor uitvoering. Het VerduurSaam Energieloket doet de inhoudelijke toets, SVn beoordeelt de kredietwaardigheid.

Planning: 2016-2022

Status 2021: in uitvoering

In 2021 zijn er in Montferland 78 duurzaamheidsleningen verstrekt met een totaalwaarde van €655.241,-.

Sinds de zomer 2019 heeft de provincie de Toekomst Bestendig Wonen lening beschikbaar. Dit is een lening voor verschillende maatregelen ter verbetering van de woning, o.a. langer zelfstandig blijven wonen, asbest verwijdering en verduurzaming. De provincie en gemeente leggen ieder de helft van het leenbedrag in. Vooralsnog kiest de gemeente Montferland er voor om aparte verordeningen aan te houden, o.a. aangezien de asbestverordening pas vrij recent van kracht is. In 2021 is bekeken of Montferland alsnog aan de Toekomst Bestendig Wonen regeling wil meedoen. Echter is er op dit moment geen ambtelijke capaciteit beschikbaar om dit op te pakken.

3. Collectieve acties buurten ('appeltaartgesprekken')

Omschrijving: gezamenlijke buurtacties zijn zeer effectief om energiebesparingsmaatregelen te treffen én om draagvlak te realiseren voor de totale energieopgave: gezamenlijk offertes aanvragen, buurtaanbiedingen door marktpartijen, mini-energiemarkten, thermografische scans in de buurt, etc.

Planning: 2019-2022

Status 2021: in uitvoering

Zie project [1. Agem energieloket](#).

4. Nieuwbouw is energieneutraal of BENG

Omschrijving: vanaf 2019 altijd het gesprek aangaan met de ontwikkelaar om het streven naar energie nul en duurzaamheid te laten blijken. Bij projecten waar de gemeente grondposities heeft zullen randvoorwaarden worden opgesteld bij de aanbesteding in het algemeen gericht op realisatie energieneutrale bouw.

Planning: 2019-2022

Status 2021: in uitvoering

Landelijk worden er verschillende wettelijke eisen gesteld aan het realiseren van nieuwbouw. Per 1 januari 2021 moeten alle nieuwe gebouwen in Nederland bijna energieneutrale gebouwen (BENG) zijn. Aangezien het landelijk beleid al voldoende regels en voorwaarden stelt ten aanzien van duurzaamheid, klimaatadaptatie en aardgasvrij bij nieuwbouw, is er voor gekozen om als gemeente geen aanvullende regels te stellen.

5. Energiecafé's

Omschrijving: twee keer per jaar een energiecafé in de verschillende kernen organiseren om de inwoners mee te nemen in de gemeentelijke en regionale energieambities en om te informeren over de mogelijkheden die men zelf heeft (energie besparen en energie opwekken).

Planning: 2018-2021

Status 2021: voltooid

Binnen het programma Zonnige Bedrijven zijn er in juni 2021 twee webinars georganiseerd. Voor meer informatie over het programma zie het project [1. PV op bedrijfsdaken](#).

In juni 2021 lag het ontwerp van de Transitievisie Warmte ter inzage en is er een digitale informatieavond georganiseerd om de visie toe te lichten. Voor meer informatie zie het project [7. Aardgasloze wijk \(=Transitievisie Warmte\)](#).

Op 11 september organiseerde de Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) de Open Energiedag. Op deze dag openden energieprojecten in heel Nederland de deuren om mensen kennis te laten maken met de verschillende technieken én mensen achter de energietransitie. Samen met infraspecialist Firan en woningcorporatie Plavei organiseerden we tijdens de Open Energiedag een wijk safari door de Bloemenbuurt in Didam. Tijdens de wijk safari liepen inwoners met een routekaart door de Bloemenbuurt. Op verschillende spots in de wijk hoorden zij over de duurzame keuzes die zijn gemaakt tijdens de wijkvernieuwing, waaronder de vernieuwende aardgasvrije warmte-oplossing voor de woningen in de buurt.

Op 2 en 3 november stond de SRV wagen van Gelders Genootschap in Didam en 's-Heerenberg met als thema "Een nieuwe tijd rijdt!". Samen met Gelders Genootschap en het waterschap Rijn en IJssel gingen we met inwoners in gesprek over duurzaamheid, circulariteit, wederopbouw en groen in de wijk. Er was een energiecoach van Agem Energieloket aanwezig, kinderen konden aan de slag met de wateroverlasttafel en er kon een proefrit worden gemaakt in één van de elektrische dienstauto's van de gemeente.

Op 7 en 9 december konden inwoners van onze gemeente hun energiebespaarbox ophalen. De bedoeling was om van deze dag een Energiefestival te maken, maar de coronamaatregelen lieten dat helaas niet toe. Daarom bleef het bij een praktische ophaaldag. Meer informatie over deze actie is te lezen onder project [1. Agem Energieloket](#).

6. De rol van banken, makelaars en andere financieringsvormen

Omschrijving: een uitgebreide inventarisatie van de financieringsmogelijkheden van verduurzaming van woningen, bedrijven, accommodaties, dorpshuizen en duurzame energieprojecten. Deze mogelijkheden worden vervolgens bekend gemaakt aan de doelgroepen.

Planning: 2019

Status 2021: voltooid

Er is een financieringsflyer en –poster ontworpen met informatie over de verschillende subsidies en leningen die er voor de particuliere woningeigenaar beschikbaar zijn om zijn/haar woning te verduurzamen. De informatie uit de flyer staat ook online op de gemeentelijke website en de poster hangt op het gemeentehuis. Ook is de flyer een aantal keren in de vorm van een artikel geplaatst op de gemeentepagina van het Montferland Journaal. De flyer wordt zo goed mogelijk up-to-date gehouden en verspreid tijdens toekomstige energiemarkten.

De doelgroepen bedrijven en non-profit organisaties worden via andere projecten geïnformeerd over de financieringsmogelijkheden voor verduurzaming. Dit valt onder de projecten [1. PV op bedrijfsdaken](#) en [2. Energieneutrale verenigingen – zelfstandig](#).

7. Aardgasloze wijk (=Transitievisie Warmte)

Omschrijving: opstellen gemeentelijke warmteplan voor de transitie naar aardgasloos. Pilot waarmee gestart wordt is de Bloemenbuurt in Didam.

Planning: 2019-2022

Status 2021: voltooid

In de Transitievisie Warmte legt een gemeente vast waar er voor 2030 wordt gestart met een verkenning naar duurzame warmteopties als alternatief voor aardgas. De gemeenteraad van Montferland heeft de Transitievisie Warmte op 2 december 2021 vastgesteld.

Voor de Montferlandse Transitievisie Warmte zijn een aantal uitgangspunten gedefinieerd op basis waarvan we met de warmtetransitie aan de slag gaan:

- Betaalbaarheid
- Duurzaamheid & toekomstbestendigheid
- Draagvlak & keuzevrijheid
- Samen aan de slag

- Koppelkansen benutten
- Warmtestrategie in 3 stappen

Om de stap naar (uiteindelijk) aardgasvrij te maken, moeten we op zoek naar alternatieve, duurzame oplossingen. We onderscheiden daarvoor op hoofdlijnen drie stappen die de basis vormen van de Montferlandse warmtestrategie:

STAP 1: maatregelen in het gebouw (energiebesparing)

STAP 2: alternatieve warmteoplossingen (aardgasvrije infrastructuur)

STAP 3: inzet op duurzame bronnen (volledig fossielvrij)

Op basis van de warmtestrategie zijn er twee concrete aanpakken gedefinieerd waar we t/m 2030 mee aan de slag gaan: de doelgroepen aanpak en de gebiedsaanpak.

8. Energie Nul in de Prestatieafspraken

Omschrijving: in de prestatieafspraken maakt de gemeente samen met woningcorporatie Plavei en de huurdersvereniging afspraken over energiebesparende maatregelen. Het einddoel Energieneutraal 2030 is aangegeven en er worden concrete en ambitieuze afspraken gemaakt over het gemiddelde energielabel in 2020, NOM renovaties, stimulering van energiebewust gedrag bij huurders, het opwekken van duurzame energie en eventueel warmtenetten.

Planning: 2018-2022

Status 2021: voltooid

Elk jaar worden er prestatieafspraken gemaakt met woningcorporatie Plavei en huurdersvereniging De Schakel, zo ook in 2021. In 2021 heeft Plavei zich ingezet om haar woningbezit verder te verduurzamen. Bij renovatie zet zij in op labelsprong naar A, A+ (Nul Op de Meter ready) of volledig NOM. Alle nieuwbouwwoningen van Plavei zijn NOM. Verder is gewerkt aan het warmtenet in de Bloemenbuurt. De eerste woningen van Plavei zijn eind 2021 aangesloten. Tot slot is in 2021 ingezet op energiebesparing door gedragsverandering van bewoners. Hiervoor hebben zij samen met de gemeente en het Energieloket energiebespaarboxen uitgedeeld aan o.a. huurders.

9. Energiebewustwordingscampagne huurders

Omschrijving: 300 energieboxen (op maat) voor huurders met een smalle beurs, waarbij maatregelen ter plekke worden aangebracht. Uitvoering van de maatregelen door de bestaande Energiecoaches, zo mogelijk samen met studenten MBO-opleiding of stichting Aktief.

Planning: 2019

Status 2021: voltooid

Dit project valt onder [1. Agem Energieloket](#) waarbij gebruik is gemaakt van de landelijke subsidie Regeling Reductie Energieverbruik (Woningen).

10. Zonnepanelen op huurwoningen

Omschrijving A: de kosten voor de huurder worden voor 10 jaar verrekend in de energierekening.

Planning A: 2019

Status 2021: voltooid

Plavei biedt sinds september 2019 zon op dak aan hun huurders aan.

Omschrijving B: i.s.m. energiecoöperatie onderzoekt woningcorporatie Plavei welke daken geschikt zijn voor PV om rendabele businesscases te krijgen. NB: eerste project postcoderoos loopt al. Ingeschat wordt op nog 1 vergelijkbaar project met Plavei.

Planning B: 2019

Status 2021: voltooid

Plavei en de Energiecoöperatie Montferland Klimaatneutraal (EMK) hebben in 2019 het eerste postcoderoosproject (zon) in de gemeente gerealiseerd op 2 daken van Plavei. In 2020 is dat uitgebreid met een 3^e dak van Plavei. In totaal liggen er op de 3 daken gezamenlijk 539 zonnepanelen. Voorlopig worden er geen nieuwe kansen gezien voor een soortgelijk postcoderoosproject op dak(en) van Plavei.

11. Aardgasloze wijk (=Bloemenbuurt)

Omschrijving: woningcorporatie Plavei, gemeente en Liander gaan met elkaar een pilotproject uitvoeren om een bestaande woonwijk (Bloemenbuurt, Didam) in de gemeente van het aardgas af te helpen.

Planning: 2018-2021

Status 2021: in uitvoering

In het eerste kwartaal van 2021 is de besluitvorming en de contracten rondom aanleg van een warmtenet in de Bloemenbuurt afgerond. Vervolgens is in april de aanbesteding gedaan en is begonnen met de aanleg van het warmtenet voor in eerste instantie de 222 huurwoningen van Plavei. In november 2021 zijn de eerste huurwoningen ook daadwerkelijk aangesloten. Om ook de particuliere woningen te kunnen aansluiten is er subsidie nodig. Hiervoor is een subsidieaanvraag ingediend bij de Provincie Gelderland voor de Gelderse Proeftuin. De uitslag hiervan is nog niet bekend, maar wordt in het eerste kwartaal van 2022 verwacht. In 2021 is de aanpak voor particulieren wel verder voorbereid met de verschillende partners.

Bedrijven

1. PV op bedrijfsdaken

Omschrijving A: het stimuleren en faciliteren van PV op daken van bedrijven met minstens 500 m² dak.

Planning A: 2018-2019

Status 2021: voltooid

Gezien het succes van het programma Zonnige Bedrijven in 2018, 2019 en 2020 is hier in 2021 wederom een vervolg aan gegeven. Binnen deze ronde van het programma lag de focus niet alleen op bedrijven met een groot dak en grootverbruikersaansluiting, maar juist ook op MKB en kleinbedrijf met een kleinverbruikers-aansluiting (max. 3x80A in meterkast). De aftrap vond plaats in de vorm van een informatief webinar over het programma en de verschillende mogelijkheden en stappen in het realiseren van een Zonnig Bedrijfsdak. Ook de (on)mogelijkheden bij netcongestie kwamen daarbij aan bod.

Naast het werven van nieuwe deelnemers is er veel geïnvesteerd in het leggen van contact met bedrijven die reeds een SDE-subsidietoekenning hadden, maar nog niet tot realisatie over waren gegaan. Ook deelnemers uit de vorige rondes waarvan bleek dat zij nog potentie hadden om SDE-subsidie aan te vragen voor het realiseren van een zonnedak, zijn nogmaals benaderd. Vanuit deze gesprekken bleek dat een aantal bedrijven nog gaat realiseren, waren een aantal bedrijven blij met de wijsheid dat het in verband met de coronacrisis mogelijk is om uitstel van realisatie te vragen en zijn enkele bedrijven geholpen met praktische zaken rondom de uitvoering, zoals aanmelden bij CertiQ.

In Montferland heeft het project Zonnige Bedrijven in 2021 tot de volgende resultaten geleid:

- 14 nieuwe quickscans zijn uitgevoerd en opgeleverd, waarvan:
 - o 4 partijen de financieringsmogelijkheden aan het verkennen zijn;
 - o 3 partijen hun zonnedak willen realiseren via de salderingsregeling;
 - o 3 partijen hun zonnedak willen realiseren via de SDE-regeling;
 - o 4 partijen niet gaan realiseren;
- 11 partijen zijn benaderd om te vragen van de status van hun SDE-aanvraag is;
- 15 oud-deelnemers van eerdere rondes zijn nogmaals benaderd.

Kijkend naar het RVO-overzicht van de zonnedaken die met SDE(+)(+) subsidie zijn gerealiseerd dan is het aandeel zon-op-dak in Montferland gegroeid naar ±8,5 GWh in 2021 (peildatum 1 oktober 2021). Er zitten veel projecten in de pijplijn om tot realisatie van een zonnedak te komen. Als alle projecten in Montferland waar momenteel een subsidiebeschikking voor is afgegeven, ook worden gerealiseerd dan groeit de productie van zonne-energie op dak (grootschalig) van ±8,5 GWh in 2021 naar maar liefst 37 GWh in 2022/2023. Gezien de successen van het programma en het draagvlak voor zon-op-dak wordt overwogen om het programma Zonnige Bedrijven in 2022 wederom te verlengen. Daarbij zal er aandacht zijn voor waar op korte termijn kansen voor nieuwe zonnedaken liggen ten aanzien van de netcongestieproblematiek.

Omschrijving B: daarnaast gaat de gemeente – waar het gemeentelijke grondexploitatie betreft - verplichtend PV voorschrijven op geschikte daken.

Planning B: 2019-2020

Status 2021: in uitvoering

Momenteel zijn er niet veel mogelijkheden voor het uitvoeren van dit project, behalve bij de ontwikkeling van DocksNLD2. In de vastgestelde Structuurvisie (dd. 19 december 2019) is opgenomen dat bij het uitgeven van de gronden het verplicht is om het dak te benutten voor het produceren van zonne-energie. Ook in het afwegingskader (zie [1. Ruimtelijk afwegingskader](#)) wordt middels de zonneladder ingezet op zon-op-dak bij het ontwikkelen van DocksNLD2.

Omschrijving C: overige bedrijven worden ook gestimuleerd om bedrijfsdaken te voorzien van PV.

Planning C: 2019-2020

Status 2021: voltooid

Dit project is samengevoegd met project 1A van [PV op bedrijfsdaken](#).

2. Handhavingsproject

Omschrijving: het stimuleren (middels het laten zien van goede voorbeelden uit de regio) en zo nodig verplichtend opleggen van energiebesparings-maatregelen die zich binnen 5 jaar terugverdienen aan bedrijven (Activiteitenbesluit). Mogelijk i.c.m. de DOE-scan in Achterhoekbreed verband of i.c.m. De Groene Alliantie.

Planning: 2019-2022

Status 2021: in uitvoering

Het Activiteitenbesluit milieubeheer verplicht inrichtingen (bedrijven en instellingen) om energie te besparen. Deze besparingsplicht stelt dat energiebesparende maatregelen die binnen 5 jaar terugverdiend kunnen worden, moeten worden uitgevoerd. In 2019 is daar een informatieplicht bij gekomen voor inrichtingen die meer dan 50.000 kWh elektriciteit of 25.000 m³ aardgas(equivalent) per jaar verbruiken. De ODA voert jaarlijks controles uit om te handhaven dat bedrijven zich aan het Activiteitenbesluit houden.

3. Montferlandse Energie Green Deal

Omschrijving: een convenant van gemeente met Montferlandse koploperbedrijven die afspreken om samen de uitdaging aan te gaan om in 2030 energieneutraal te zijn. Gemeente is initiërend, faciliterend, communicerend en ondersteunend. Speerpunten: kwartaalontbijten, gezamenlijke barometer met een ijkpunt in 2023.

Planning: 2019

Status 2021: vervalt

Op 10 oktober 2018 heeft de gemeente Montferland de Verklaring van Verbinding van Groene Allianties de Liemers getekend. In totaal hebben 37 partijen (ondernemers, overheden, woningcorporaties en onderwijsinstellingen) ondertekend en daarmee verklaard om zich te verbinden aan het meehelpen van onze gezamenlijke duurzame missie in de regio.

In verband met de coronacrisis en de beperkte beschikbare capaciteit en budgetten is er voor gekozen om voorlopig geen actief vervolg te geven aan dit traject.

Scholen, sportaccommodaties en dorpshuizen

1. Energieneutrale verenigingen – eigen gebouwen

Omschrijving: waar het gemeentelijk vastgoed betreft zie [1. Energieneutrale gemeentelijke gebouwen](#).

2. Energieneutrale verenigingen – zelfstandig

Omschrijving: waar de gemeente geen eigenaar is, worden de verenigingen middels een energiecampaignede stimuleringsregeling non-profit gestimuleerd om mee te doen. Een aantal verenigingen krijgen een gratis energiescan en begeleidingstraject aangeboden. In dit traject worden zowel ingrijpende maatregelen als gedragsmaatregelen uitgevoerd.

Planning: 2018-2020

Status 2021: voltooid

De pilot met de voetbalverenigingen van 2018/2019 is in 2020 opgeschaald naar een bredere doelgroep die aansluit bij de doelgroep van de stimuleringsregeling non-profit. Eind 2020 zijn de sportverenigingen (anders dan voetbal) en wijk- en dorpsraden aangeschreven om deel te nemen aan het traject. Aanmelden was mogelijk tot eind 2021 en in totaal hebben 10 organisaties zich aangemeld waar een energiescan is uitgevoerd, waarvan 3 scholen, 2 sportclubs en 5 (dorps)verenigingen. Met name het vervangen van verlichting naar energiezuinige LED-verlichting is een maatregel die men vaak wil gaan uitvoeren. Ook zonnepanelen op het dak zijn populair.

3. Klimaatproject scholen

Omschrijving: een educatieproject gecombineerd met concrete energiemaatregelen (bijv. postcoderoosproject) op deelnemende scholen ter vergroting bewustwording leerlingen.

Planning: 2019-2021

Status 2021: voltooid

In verband met de coronacrisis en de beperkte beschikbare capaciteit en budgetten is er voor gekozen om geen actief vervolg te geven aan dit traject. Het blijft daarom bij een eenmalig klimaatproject, uitgevoerd in 2019.

4. Stimuleringsregeling non-profit

Omschrijving: een lening voor verenigingen om energiebesparingsmaatregelen of duurzame energie te realiseren.

Planning: 2018

Status 2021: in uitvoering

De stimuleringsregeling voor non-profit instellingen wordt aangeboden via het energieloket. In 2021 zijn er geen aanvragen gedaan voor deze lening. Waarschijnlijk vormen de hoge afsluitkosten bij SVn een drempel voor verenigingen om aan te vragen. De regeling is wel actief onder de aandacht gebracht bij het energiescantraject voor verenigingen (zie [2. Energieneutrale verenigingen – zelfstandig](#)).

Duurzame energie - zon

1. Asbest eraf, zon erop!

Omschrijving: een zonnepanelenproject om agrarische asbestdaken te vervangen door zonnedaken. Zo mogelijk in postcoderoosverband, in het kader van de rood voor groenregeling, of in combinatie met 'Zon op Erf' (SDE).

Planning: 2020-2022

Status 2021: in voorbereiding

In opdracht van de provincie Gelderland heeft Agem samen met Liander het onderzoek 'Zonnige Agrariërs in de Achterhoek (ZAA)' uitgevoerd. Het doel van dit onderzoek was om oplossingsrichtingen te zoeken voor twee belangrijke belemmeringen, zodat er meer zon op agrarische daken in het buitengebied gerealiseerd kan worden.

Deze belemmeringen zijn:

- hoge aansluitkosten op het elektrisch netwerk van Liander
- de zogenaamde netcongestie (geen ruimte meer om stroom terug te leveren)

De resultaten, conclusies en aanbevelingen uit het rapport worden meegenomen bij een eventueel vervolg op het programma Zonnige Bedrijven (zie [1. PV op bedrijfsdaken](#)) en bij de uitvoering van de Regionale Energiestrategie. Voor meer informatie en om het rapport te downloaden zie www.agem.nl/zaa

2. Project zonneakkers

Omschrijving: op meerdere locaties, zoals op braakliggende terreinen, (voormalige) landbouwgronden of op het talud langs de A18 van RWS, worden zonneakkers gerealiseerd. Afhankelijk van de ruimtelijke mogelijkheden worden dit kleine (1 á 2 MW) of grote zonneakkers. Realisatie gebeurt via postcoderoos- of SDE+projecten die deels door crowdfunding worden gefinancierd.

Planning: 2020-2022

Status 2021: in uitvoering

In Braamt is bij het opstellen van het dorpsplan het idee ontstaan voor een tijdelijk zonneveld voor 15 jaar op het vrijgekomen voetbalveld van Sint Joris. Het gaat om een opstelling van ongeveer 0,8 hectare (8.000 m²) met een vermogen van ±1 MWp. De aanleg van het zonnepark zal naar verwachting rond maart 2022 beginnen met de eerste fase die aan het einde van de zomer gereed zal zijn. De tweede fase volgt dan waarschijnlijk in het najaar 2022.

3. Zonnepoorten

Omschrijving: één of meer icoonprojecten met zonnepanelen (bijvoorbeeld in de vorm van een poort) bij de entree van de gemeente, om de energie-ambities van de gemeente duidelijk neer te zetten.

Planning: 2020

Status 2021: vervalt

Er is voor gekozen om de beschikbare capaciteit en budgetten in te zetten voor projecten die meer bijdragen aan de energiedoelstelling van de gemeente.

4. Postcoderoos-project

Omschrijving: postcoderoosprojecten in de gemeente Montferland realiseren.

Planning: 2018-2022

Status 2021: in voorbereiding

Het eerste succes van de Energiecoöperatie Montferland Klimaatneutraal (EMK) is het project Diemse Zon! In dit project zijn drie daken van appartementengebouwen van woningcorporatie Plavei in Didam op een collectieve manier van zonnepanelen voorzien. Plavei stelt haar daken gratis hiervoor ter beschikking. De eerste 2 daken werden in 2019 gerealiseerd, het 3^e dak volgde in 2020.

De EMK heeft gezocht naar nieuwe daken, het liefst in de omgeving van 's-Heerenberg/Zeddam. Helaas is het niet gelukt een geschikt dak hier te vinden. In 2021 is wel een dak in Didam in onderzoek genomen. De haalbaarheid van de businesscase wordt nog onderzocht, mogelijk dat dit project in 2022 een vervolg krijgt.

Duurzame energie - wind

1. Kansrijke locaties windmolens in Montferland

Omschrijving: gebruikmakend van het ruimtelijk afwegingskader wordt een onderzoek uitgevoerd naar geschikte en kansrijke locaties voor windmolens langs infrastructuur of op bedrijventerreinen.

Planning: 2019-2020

Status 2021: voltooid

Het onderzoeken van kansrijke locaties voor windturbines binnen de gemeente was onderdeel van het proces om tot een ruimtelijk afwegingskader te komen. Het afwegingskader is in 2020 vastgesteld – zie [1. Ruimtelijk afwegingskader](#).

Duurzame energie - overig

1. Ruimtelijk afwegingskader

Omschrijving: de gemeente wil initiatieven voor duurzame energie goed faciliteren. Het opwekken van duurzame energie heeft echter ruimtelijke gevolgen. Om hier een goede balans in te vinden is een ruimtelijk afwegingskader nodig. Dit kader moet houvast bieden aan initiatieven om lokaal duurzame energie op te wekken, die momenteel niet passen binnen het geldend bestemmingsplan.

Planning: 2018-2019

Status 2021: in uitvoering

De gemeente is in 2018 het traject 'Ruimte voor duurzame energie' gestart om een afwegingskader op te stellen dat houvast biedt bij het ontwikkelen van initiatieven om lokaal duurzame energie op te wekken. Met het afwegingskader zorgt de gemeente voor een juiste ruimtelijke en maatschappelijke inpassing van grootschalige duurzame energieopwekking middels wind- en zonne-energie. Het traject is gestart in oktober 2018 en het definitieve afwegingskader is in juli 2020 vastgesteld door de gemeenteraad.

Vanaf het moment van vaststelling kunnen initiatiefnemers hun idee voor een wind- of zonneproject aandragen en laten toetsen aan het afwegingskader. Daarmee is het de verwachting dat de productie

van duurzame elektriciteit in de gemeente Montferland de komende jaren een vlucht zal krijgen. Voor grootschalige zonnenvelden (>2,5 ha) is per 1 januari 2021 trede 1 van de Montferlandse zonneladder opengesteld. Momenteel ligt er verder nog een voorstel bij de gemeenteraad om de mogelijkheden voor zon-op-water binnen de gemeente te verruimen.

Voor windenergie is één ontwikkelgebied in de gemeente opengesteld. Momenteel spelen er allerlei landelijke ontwikkelingen die door de gemeente op de voet worden gevolgd, naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van State in de zomer van 2021 omtrent het zogenaamde Nevele-arrest. Hierdoor moet het activiteitenbesluit waarin de normen (geluid, slagschaduw, externe veiligheid) voor windmolens zijn vastgelegd, worden onderworpen aan een milieubeoordeling, ofwel een plan-MER door de overheid. Totdat de plan-MER is uitgevoerd, is het activiteitenbesluit niet geldig en is het dus niet mogelijk om een vergunning voor een nieuw windproject te toetsen aan de normen uit het activiteitenbesluit. De verwachting is dat de plan-MER in de zomer van 2022 is uitgevoerd en dan ter besluitvorming wordt voorgelegd. De inwerkingtreding van de nieuwe landelijke normen wordt dan in 2023 verwacht.

2. Biomassa-onderzoeken

Omschrijving: onderzoek naar de mogelijkheden voor biovergisting en wijkverwarming.

Planning: 2022-2022

Status 2021: voltooid

Dit project valt onder [7. Aardgasloze wijk \(=Transitievisie Warmte\)](#).

3. Faciliterings- en stimuleringsmogelijkheden gemeente

Omschrijving: welke mogelijkheden heeft én neemt de gemeente om duurzame energie binnen de gemeentegrenzen mogelijk te maken? Meerdere opties, zoals legesteruggave (zoals gemeente Bronckhorst) of -korting, WOZ-belemmeringen, verplichtingen, combinaties met blijversleningen en subsidies worden meegenomen.

Planning: 2019

Status 2021: voltooid

Na verkenning van mogelijke faciliterings- en stimuleringsmogelijkheden is geconcludeerd dat als de gemeente een project financieel wil ondersteunen dat dat het makkelijkst met een subsidie kan. Gezien de huidige financiële situatie van de gemeente en de verwachting dat er ook zonder financiële steun vanuit de gemeente haalbare projecten van grootschalige energieopwekking kunnen worden gerealiseerd, is er voor gekozen om hier geen vervolg aan te geven. Wel wordt er hard gewerkt aan het realiseren van het aanjaagfonds (zie [6. Energiefonds](#)) om initiatieven door de risicovolle eerste fase ontwikkelfase te helpen.

4. Gebruik industriële restwarmte

Omschrijving: onderzoek naar mogelijkheden gebruik energie en warmte van de AVR en overige industrie.

Planning: 2019-2020

Status 2021: in uitvoering

Binnen de Regionale Energiestrategie (RES) is er voor het onderdeel Regionale Structuur Warmte (RSW) een studie uitgevoerd naar de collectieve warmtebronnen in de Achterhoek. Deze opdracht is verstrekt door de provincie en uitgevoerd voor alle RES-regio's binnen Gelderland. Na afronding van deze studie (begin 2020) zijn er regionaal een aantal vervolgstudies gedefinieerd. Eén daarvan betreft de studie naar het warmtecluster AVR Duiven samen met de gemeenten Zevenaar, Duiven/Westervoort, Arnhem en Rheden. In 2021 zijn de warmtevraag en het warmte-aanbod in kaart gebracht en is het Expertteam Warmte van de provincie Gelderland ingeschakeld om het onderzoek voort te zetten. Belangrijkste vraag daarbij is hoe de beperkt beschikbare warmte het beste kan worden ingezet in het bovengemeentelijke warmtecluster. De resultaten daarvan worden in Q1/Q2 2022 verwacht.

De resultaten van de warmtestudie en vervolgstudies zijn ook meegenomen als input bij het opstellen van de gemeentelijke Transitievisie Warmte (zie [7. Aardgasloze wijk \(=Transitievisie Warmte\)](#)).

5. Onderzoek energie uit de bodem

Omschrijving: onderzoek naar geschikte locaties binnen de gemeente voor WKO of geothermie.

Planning: 2020

Status 2021: voltooid

Inzichten uit de landelijke studie WARM (2020) en de Regionale Structuur Warmte (onderdeel van de Regionale Energiestrategie 1.0, vastgesteld 2021) zijn meegenomen bij het opstellen van de gemeentelijke Transitievisie Warmte (zie [7. Aardgasloze wijk \(=Transitievisie Warmte\)](#)). Hetzelfde geldt voor de potentie van WKO-systemen, wat meegenomen is bij de landelijke startanalyse van PBL ten behoeve van de gemeentelijke Transitievisies Warmte.

6. Energiefonds (aanjaagfonds)

Omschrijving: fonds om in de ontwikkelingsfase duurzame energieprojecten financieel te ondersteunen met het doel dat er een haalbare businesscase komt. Onderzoek naar dit fonds ligt er. Concrete uitwerking loopt.

Planning: besluitvorming 2018, start 2019

Status 2021: in voorbereiding

In april 2019 heeft de raad ingestemd met het oprichten van het fonds en het beschikbaar stellen van het krediet. Vervolgens is er het implementatieplan opgesteld dat eind 2019 door het college van B&W is vastgesteld. Echter bij andere gemeenten waren er zorgen over de risico's die met het fonds gelopen werden. Daarom is in het regionaal bestuurlijk afstemmingoverleg besloten om terug naar de tekentafel te gaan. Ook zijn er in 2020 gesprekken opgestart met Energie Samen. Zij ontwikkelen samen met het ministerie van EZK een landelijk ontwikkelfonds. In 2021 heeft de gemeente besloten deel te nemen aan dit fonds. Eind 2021 is begonnen met de op- en inrichting van dit fonds met Energie Samen. In 2022 zal het fonds in werking treden.